

Kulturhistorisk Informatik

Computere og kulturhistorie forenes på ny efteruddannelse

Af adjunkt Bo Ejstrud, Institut for Historie ved Syddansk Universitet

Den nye Masteruddannelse i Kulturhistorisk Informatik ved Syddansk Universitet startede med sit første hold i februar 2002. Hermed har kulturhistorikere for første gang fået mulighed for en solid og fagligt baseret efteruddannelse i brugen af IT. Computeren har bevæget sig fra at være en sag for de ganske få dedikerede nørder, som begyndte at bane stier for noget omkring 25 år siden, til at være et redskab, som ingen kommer uden om at skulle bruge i sit arbejde, og hvis betydning og potentiale i udviklingen af vores fag nu for alvor er begyndt at udfolde sig.

Men det, at vi stort set alle har en computer stående på skrivebordet, gør det ikke alene. Syddansk Universitet har valgt at udbyde en Masteruddannelse i Kulturhistorisk Informatik i erkendelse af, at vi ikke som fag eller enkeltpersoner får tilstrækkelig udbytte og faglig inertie ved at følge tredages kurser, eller læse et hæfte til 48 kroner. På samme måde kan vi vel ikke forestille os gravninger uden faguddannet personale, uanset at man såmænd nok kan lære at snitte stolpehuller på tre dage.

Uddannelsens indhold

Omvendt er det væsentligt at vi ikke udbyder et kursus bare i IT. Den viden om IT, der opbygges, skal gennem hele uddannelsen være relateret til arbejdet med kulturhistorien og dagligdagen på museer og andre forskningsinstitutioner. Dels af rent læringsmæssige grunde; det er nu en gang lettest at forholde sig til teknikken, og få nytte af sin viden, når det er kulturhistoriske emner, der står på skærmen. Men i lige så høj grad fordi vi har behov for en udvikling, ikke af informatikken i almindelighed – den slags har vi ingeniører til - men af en kulturhistorisk informatik; brugen af informatikken netop hvor vi har brug for den.

Masteruddannelsen foregår over fire semestre, hvor hvert af dem udgør et afgrænset modul. Det første semester, som nu er i gang, handler om formidling, især på internettet. Det handler kort sagt om at lave hjemmesider - hvilket faktisk ikke er så svært. Kunsten er at planlægge og gennemføre en professionelt anlagt kommunikation, og at integrere og udvælge de muligheder, der ligger i en IT-baseret formidling.

På andet semester følger et modul om databaser og om kvantitative metoder. Og især det sidste lyder erfaringsmæssigt afskrækkende på de fleste humanister. Men foruden at undervise på Kulturhistorisk Informatik har jeg nu i to semestre også undervist "almindelige" historiestuderende i både Odense og Esbjerg i kortere informatik-kurser. Og de studerende ser altså lidt trætte ud, når man kundgør den første dag, at vi også skal lave statistik. Alligevel har begge hold fremhævet, at det faktisk var statistikken, der var den store, positive overraskelse; noget de faktisk gerne ville have haft mere af. Det skyldes måske, at vi ikke åbner et regneark på disse kurser, uden at det er historiske data, der er i det, og en historisk problemstilling der bærer undervisningen. Det skyldes måske også, at man godt kan formidle statistik uden at forfalde til den mest sorte

formelsnak. Og endelig skyldes det, at statistik faktisk er nogle bundsolide redskaber, som man ikke behøver være blåøjet positivist for at kunne se nytten af at bruge i vores fag.

På tredje semester handler det om GIS og kulturmiljø. De fleste museer har investeret i MapInfo, og det er et stærkt redskab. Især hvis det kombineres med en solid indføring i rumlige metoder, og en ikke mindre solid indføring i kulturmiljø og landskabshistorie, og dette er ambitionen for dette semester. Omvendt er det væsentligt at kompetencerne i Kulturmiljø indlejres i en mere generelt anvendelig viden.

Sidst, men ikke mindst, afsluttes uddannelsen med et Masterspeciale. Vi lægger op til, at man skal kunne bruge arbejdsrelateret materiale i alle semestre, og specialet skal helst knytte an til projekter, man alligevel gerne vil - eller skal - have udført.

Disse moduler kan tages i fri rækkefølge, dog undtaget specialet, der skal skrives til sidst. Man kan altså starte på modul 2, der starter til efteråret, og herefter vælge om man vil gå videre med modulet om GIS og kulturmiljø, og så tage semesteret om formidling som det sidste, inden man går i gang med specialet. Jeg skal dog sige, at vi udbyder semestrene i rækkefølge, og at vi kører et helt forløb igennem, før næste hold startes op. Hvis man vil have hele mastergraden, og ikke blot enkelte moduler, så skal man gennemføre i løbet af højst seks år, men i øvrigt er det muligt at tage de moduler, man aktuelt har brug for.

Deltagerne

Hvem er det så, der deltager på kurset? På det nuværende hold er hovedparten af deltagerne arkæologer og historikere, men der er andre fag repræsenteret, og vi er en blanding af fagligheder og karrieretrin, der giver en forrygende inert i diskussionerne, og som alle deltagere fremhæver som meget frugtbar. Flere deltagere havde på forhånd betænkeligheder om, at de andre studerende sikkert vidste alt om computere på forhånd, men det har vist sig, at alle faktisk kommer for at få en viden, de ikke havde på forhånd. Samtidig er der lagt op til et ambitiøst niveau, fra både vores og deltageres side, og jeg kan ikke lade være med at tilføje, at jeg aldrig har oplevet et mere spændende hold at undervise: Alle bringer en solid kulturhistorisk faglighed ind i undervisningen, og det giver et højt startniveau, som gør det til en ubetinget fornøjelse at stå på min side af undervisningen.

Fortsættelsen

Syddansk Universitet har igennem de sidste 20 år arbejdet med kulturhistorien i landskabet og med integration af historien i den fysiske planlægning; det som nu kaldes kulturmiljøet. Samtidig trækker undervisningen på solide erfaringer inden for emner som arkæologisk modellering og statistik, som også internationalt er blevet bemærket. Udgangspunktet er således et solidt erfaringsgrundlag inden for den kulturhistoriske brug af IT, og det er naturligvis vores ambition, at Masteruddannelsen skal sikre, at disse erfaringer overføres til de museer, og andre forskningsinstitutioner, hvor arkæologien er en del af en skovlsvingende dagligdag.

Flere oplysninger

Uddannelsens webadresse: <http://www.esb.sdu.dk/~ejstrud/>

Forfatters email: ejstrud@hist.sdu.dk